

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τη θέσπιση γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, και το Ταμείο Συνοχής»

COM(2004) 492 τελικό — 2004/0163 (AVC)

(2005/C 255/16)

Στις 21 Δεκεμβρίου 2004, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και Νομισματική Ένωση, Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή» στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 18 Μαρτίου 2005 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. MALLOSE .

Κατά την 416^η σύνοδο ολομέλειάς της, της 6^{ης} και 7^{ης} Απριλίου 2005 (συνεδρίαση της 6^{ης} Απριλίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 126 ψήφους υπέρ, 3 κατά και 7 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Προοίμιο

1.1 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκφράστηκε επανειλημμένα και αποφασιστικά υπέρ μιας ευρωπαϊκής πολιτικής «οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής» σύμφωνα με την διατύπωση που έχει ενσωματωθεί στη Συνταγματική Συνθήκη. Στη γνωμοδότησή της για τις δημοσιονομικές προοπτικές 2007-2013 (¹), η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την υποστήριξη αυτή και ζητεί κυρίως να διατεθούν περισσότερα δημοσιονομικά μέσα στην διαρθρωτική πολιτική και στο Ταμείο Συνοχής, ειδικότερα προκειμένου να ληφθεί υπόψη ο αντίκτυπος των νέων και μελλοντικών κρατών μελών, χωρίς να πληγούν οι λιγότερο ευνοημένες χώρες και περιφέρειες της Ευρώπης των Δεκαπέντε.

1.2 Η υπό εξέταση πρόταση προσδιορίζει το πνεύμα και τα πλαίσια προγραμματισμού που θα τεθούν σε εφαρμογή κατά την περίοδο 2007-2013. Υποβάλλεται στο μέσον της συγκεκριμένης περιόδου προγραμματισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων οι αξιολογήσεις των οποίων δεν είναι ακόμα πλήρως γνωστές και δεν έχουν αναλυθεί, κυρίως σε ότι αφορά την εφαρμογή των διαρθρωτικών δράσεων στα νέα κράτη μέλη.

1.2.1 Αποτελεί, στις συνθήκες αυτές, τεχνικό και γενικό δημοσιονομικό πλαίσιο όπου οι κύριες αρχές προσδιορίζονται αλλά οι συγκεκριμένες διαδικασίες εφαρμογής καθώς και οι δημοσιονομικές επιπτώσεις θα πρέπει να αποτελέσουν ακόμη το αντικείμενο σημαντικών συζητήσεων, κυρίως μεταξύ των κρατών μελών. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι την περίοδο 2007-2013 η Ένωση πρόκειται να διευρυνθεί, ειδικότερα το 2007 με την ένταξη δύο χωρών, της Βουλγαρίας και τη Ρουμανίας, που θα επωφεληθούν πλήρως από την πολιτική της συνοχής λόγω της οικονομικής και κοινωνικής κατάστασής τους.

1.3 Στην πρότασή της η Επιτροπή προτίθεται να διατηρήσει τις βασικές αρχές της πολιτικής συνοχής, συγκεκριμένα τον προγραμματισμό, την εταιρική σχέση, την συγχρηματοδότηση και την αξιολόγηση. Εξαγγέλλει όμως ότι προτίθεται να εισάγει μεγαλύτερη εκχώρηση ευθύνων στα κράτη μέλη και τις τοπικές αρχές, καθώς και απλούστευση των διαδικασιών και των μηχανισμών παρακολούθησης που θα καταστούν «σαφέστερες και αυστηρότερες».

1.4 Ειδικότερα σχετικά με το μέλλον της πολιτικής για τη συνοχή, η ΕΟΚΕ, επί τέσσερα χρόνια διατύπωσε πάνω από 70 προτάσεις που περιέχονται σε όχι λιγότερο από 12 γνωμοδοτήσεις (²). Η Επιτροπή ζήτησε διερευνητική γνωμοδότηση για την εφαρμογή της κοινοπραξίας (³) και η Προεδρία του Συμβουλίου ζήτησε επίσης γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ (⁴), το 2003, ενόψει της προετοιμασίας της άτυπης συνεδρίασης του Συμβουλίου Υπουργών που είναι επιφορτισμένη με την πολιτική της συνοχής που πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη στις 20 Οκτωβρίου 2003. Σ' αυτές τις πολυάριθμες γνωμοδοτήσεις της η ΕΟΚΕ διατύπωσε προτάσεις που συχνά ήταν πολύ καινοτόμες προκειμένου να βελτιωθεί η λειτουργία της πολιτικής για τη συνοχή.

1.5 Ο γενικός απολογισμός της συνέχειας που δόθηκε από την Επιτροπή στις προτάσεις της ΕΟΚΕ είναι μάλλον θετικός, εκτός από ότι αφορά το βασικό ζήτημα της εταιρικής σχέσης. Η Επιτροπή

(²) «Η ευρωπαϊκή πολιτική για τη διασυνοριακή συνεργασία και η εμπειρία του προγράμματος INTERREG», ΕΕ C 155 της 29.05.2001, σελ. 12·

«Δεύτερη έκθεση για την οικονομική και κοινωνική συνοχή», ΕΕ C 139 της 07.08.2001, σελ. 70·

«Το μέλλον της πολιτικής της συνοχής ενόψει της διεύρυνσης και της μετάβασης στην οικονομία της γνώσης», ΕΕ C 241 της 07.10.2002, σελ. 66·

«Στρατηγική για τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης», ΕΕ C 221 της 17.09.2002, σελ. 37·

«Το μέλλον των ορεινών ζωνών στην Ευρωπαϊκή Ένωση», ΕΕ C 61 της 14.03.2003, σελ. 113·

«Η συμβολή των λοιπών κοινοτικών πολιτικών στην οικονομική και κοινωνική συνοχή», ΕΕ C 10 της 14.01.2004, σελ. 92·

«URBAN 2000/2006», ΕΕ C 133 της 06.06.2003, σελ. 53·

«Δεύτερη έκθεση προόδου σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή», ΕΕ C 234 της 30.09.2003, σελ. 45·

«Εταιρική σχέση για τη λειτουργία των Διαρθρωτικών Ταμείων», ΕΕ C 10 της 14.01.2004, σελ. 21·

«Οικονομική και κοινωνική συνοχή: ανταγωνιστικότητα των περιφερειών, διακυβέρνηση και συνεργασία», ΕΕ C 10 της 14.01.2004, σελ. 88·

«Οι μητροπολιτικές περιοχές: κοινωνικοοικονομικές συνέπειες για το μέλλον της Ευρώπης», ΕΕ C 302 της 07.12.2004, σελ. 101

«Τρίτη έκθεση για την οικονομική και κοινωνική συνοχή – Μία νέα εταιρική σχέση για τη συνοχή: σύγκλιση, ανταγωνιστικότητα και συνεργασία», ΕΕ C 302 της 07.12.2004, σελ. 147·

(³) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Εταιρική σχέση για την υλοποίηση των Διαρθρωτικών Ταμείων» ΕΕ C 10 της 14/01/2004, σελ. 21.

(⁴) Διερευνητική γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Οικονομική και κοινωνική συνοχή: ανταγωνιστικότητα των περιφερειών, διακυβέρνηση και συνεργασία», ΕΕ C 10 της 14/01/2004, σελ. 88

(¹) ΕΕ C 74 της 23.3.2005, σελ. 32.

έλαβε υπόψη την πλειοψηφία των προτάσεων της ΕΟΚΕ (39 επί 70 συγκεκριμένων προτάσεων συνολικά) και τροποποίησε τους κανόνες της πολιτικής για τη συνοχή στο πνεύμα των προτάσεων της ΕΟΚΕ (8 περιπτώσεις). Αυτό σημαίνει ότι η Επιτροπή ακολούθησε στη μεγάλη πλειοψηφία τους (47 περιπτώσεις επί 72 συνολικά) τις προτάσεις της ΕΟΚΕ.

2. Η πολιτική για τη συνοχή έναντι της πρόκλησης της διεύρυνσης

2.1 Η δημιουργία ενός πανίσχυρου συνόλου

2.1.1 Η διευρυμένη προς τις 10 νέες χώρες Ένωση είναι το τρίτο σε πληθυσμό σύνολο στον κόσμο με 455 εκατομμύρια κατοίκους, πολύ πίσω από την Κίνα και την Ινδία αλλά μπροστά από τις Ηνωμένες Πολιτείες και τα 300 εκατομμύρια κατοίκων της ή τη Ρωσία με τα 140 εκατομμύρια κατοίκους. Με ΑΕγχΠ 10 δισεκατομμύρια ευρώ, η ΕΕ διαθέτει το ένα τρίτο του πλούτου και το ένα πέμπτο του εμπορίου στον κόσμο και συνεπώς διαθέτει τα χαρακτηριστικά μεγάλης δύναμης στο σημερινό συνολικό πλαίσιο.

2.1.2 Μολονότι είναι λιγότερο αναπτυγμένα από τα σημερινά κράτη μέλη, τα νέα κράτη επιφέρουν έναν οικονομικό δυναμισμό (3,6 % του μέσου ποσοστού αύξησης στις 10 νέες χώρες έναντι 0,4 % το 2003 στην Ευρώπη των 15) που δεν μπορεί παρά να τροποποιήσει βαθιά και θετικά την συγκυρία και την συνολική δυναμική της ΕΕ.

2.2 Ενώπιον νέων προκλήσεων

2.2.1 Όπως κάθε σημαντική αλλαγή, η νέα διάσταση της Ευρώπης θα απαιτήσει απαραίτητα θεσμικές, πολιτικές και δημοσιονομικές προσαρμογές. Οι 4 προηγούμενες διευρύνσεις της ΕΕ — 1973 (Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Δανία), 1981/1986 (Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία), 1989 (Γερμανική ενοποίηση), 1995 (Σουηδία, Φινλανδία, Αυστρία) δημιούργησαν σημαντικές ανάγκες προσαρμογής.

2.2.2 Η σημερινή διεύρυνση, που είναι ασυνήθιστη όσον αφορά τον αριθμό των εισερχόμενων χωρών και το χαμηλό οικονομικό επίπεδό τους, θέτει ενώπιον της ΕΕ ένα σύνολο ειδικών προβλημάτων.

2.3 Δυναμικά σύνορα

Η αμφισβήτηση των βασικών σημείων αναφοράς της ΕΕ σε γεωγραφικό, πολιτιστικό, θρησκευτικό, ιστορικό επίπεδο δεν επιτρέπει πλέον να προσδιοριστούν με αναμφισβήτητο και απτό τρόπο σύνορα στην Ευρώπη. Νέες προσχωρήσεις έχουν ήδη προγραμματιστεί (Ρουμανία, Βουλγαρία) ή συζητούνται (Τουρκία, Κροατία). Επίσης αντιμετωπίζονται νέες αιτήσεις ένταξης. Οι δυναμικές αυτές θα ενισχύσουν οπωσδήποτε την απαίτηση για μεγαλύτερη συνοχή με σεβασμό, παράλληλα, των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών.

2.4 Απόκλιση οικονομικών επιπέδων

2.4.1 Οι 10 χώρες που προσχώρησαν το 2004 έχουν μέσο εισόδημα ανά κάτοικο κάτω του 76 % του μέσου κοινοτικού όρου των 15 όπως εκφράζεται σε αγοραστική δύναμη. Η σημερινή καθυστέρηση των χωρών που πρόκειται να ενταχθούν το 2007 (Βουλγαρία και Ρουμανία) είναι ακόμα μεγαλύτερη δεδομένου ότι οι δύο αυτές χώρες έχουν κατά κεφαλή εισόδημα χαμηλότερο από το 30 % του μέσου κοινοτικού όρου. Είναι λοιπόν αναγκαίο να λάβει υπόψη της η ΕΕ την κατάσταση αυτή σε δημοσιονομικό επίπεδο κυρίως στη συζήτηση σχετικά με την υιοθέτηση των δημοσιονομικών προοπτικών 2007-2013.

2.4.2 Η νέα διάρθρωση των πόρων θα πρέπει να ενσωματώσει τις απαιτήσεις αυτές και να δώσει στην Επιτροπή τα μέσα να υποστηρίξει μια βιώσιμη οικονομική πολιτική για την ΕΕ και τα κράτη μέλη. Το όριο του 4 % του ΑΕγχΠ που ορίζει το ποσό πρόσβασης στα κοινοτικά ταμεία προκύπτει από τη σκοπιά αυτή ως συνθήκη οικονομικής αποτελεσματικότητας αλλά και δικαιοσύνης. Όμως η ενσωμάτωση νέων κρατών μελών δεν εξαλείφει τις αποκλίσεις ανάπτυξης που παρέμεναν στο εσωτερικό της παλαιάς Ευρώπης των 15. Στο πνεύμα αυτό, μια πολιτική οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής θα πρέπει να καλύπτει το σύνολο της Ένωσης και να διαθέτει τα αναγκαία προς το στόχο αυτό μέσα.

2.5 Ένας αμφιλεγόμενος απολογισμός

2.5.1 Οι ευρωπαϊκές πιστώσεις διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο για την μείωση των αποκλίσεων μεταξύ των κρατών. Όμως αυτός ο γενικά θετικός αντίκτυπος δεν πρέπει να αποκρύψει τις πολυάριθμες επιφυλάξεις και η ανάλυση των συνθηκών εφαρμογής της πολιτικής για τη συνοχή συνηγορεί υπέρ των θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων:

— ο στόχος 1 πέτυχε αρκετά να μειώσει τις αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών και μεταξύ των περιφερειών έστω και αν η απουσία αποδεικτικών αποτελεσμάτων όσον αφορά τη μείωση των αποκλίσεων στο εσωτερικό ορισμένων μεγάλων χωρών της Ένωσης αποδεικνύει τη δυσκολία που υπάρχει να επιτύχει συνολικά η πολιτική εδαφικής συνοχής. Εξάλλου, στη μείωση των αποκλίσεων μεταξύ των χωρών συνέβαλαν τόσο τα αποτελέσματα των μακροοικονομικών πολιτικών όσο και οι διαρθρωτικές παρεμβάσεις. Στο επίπεδο των αποκλίσεων μεταξύ περιφερειών, όπου ο αντίκτυπος των διαρθρωτικών δράσεων είναι καθοριστικός, διαπιστώνεται ότι οι ευρωπαϊκές παρεμβάσεις δεν διοχετεύθηκαν σε βασικές δράσεις που θα μπορούσαν να είχαν καταλυτική επίδραση. Η έλλειψη πρακτικής διαβουλεύσεων και αποτελεσματικής συμμετοχής των παραγόντων της κοινωνίας των πολιτών αναφέρεται συχνά ως κυριότερη αιτία για αυτή τη σχετική αποτυχία. Το ζήτημα αυτό είναι ακόμη πιο ζωτικό δεδομένου ότι οι ελλείψεις είναι ακόμα πιο αισθητές στα νέα κράτη μέλη.

— ο στόχος 2 μέσω των παρεμβάσεων σε πολυάριθμες ευρωπαϊκές περιφέρειες διασφάλισε την προβολή της Ένωσης αλλά επίσης και στενή σύμπραξη με τις οικονομικές και κοινωνικές δυνάμεις, μολονότι σε διαφορετικό βαθμό από κράτος σε κράτος. Όμως ο στόχος 2 επικρίθηκε κυρίως για το περιορισμένο ύψος των πιστώσεων του.

- ο στόχος 3 συχνά χρησιμοποιήθηκε για συγχρηματοδότηση εθνικών μέτρων χωρίς προστιθέμενη αξία ούτε ευρωπαϊκή προβολή·
- τα προγράμματα κοινοτικής πρωτοβουλίας και οι καινοτόμες δράσεις, χάρη στην δικτύωση και την παροχή τεχνικής ενίσχυσης, απέδειξαν ότι διεθταν πραγματική προστιθέμενη αξία, παρά τις υπέρμετρες γραφειοκρατικές διαδικασίες·
- το Ταμείο Συνοχής σε σχέση με τα μέσα του στόχου 1 αναγνωρίζεται ότι διαδραμάτισε συχνά αποφασιστικό ρόλο στη χρηματοδότηση βαρέων επενδύσεων.

2.6 Ένας απολογισμός που συνηγορεί υπέρ της ριζικής μεταρρύθμισης της πολιτικής για τη συνοχή

2.6.1 Από το σύνολο του οικονομικού αντίκτυπου των διαρθρωτικών ταμείων προκύπτει ότι υπάρχει μεγάλη ποικιλία στο επίπεδο των μέτρων αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορούν αυτά να εξομοιωθούν με πανάκεια για την οικονομική ανάπτυξη των περιφερειών. Τα Διαρθρωτικά Ταμεία δεν αποτελούν «διαβατήριο» για την ανάπτυξη ούτε για τα κράτη ούτε για τις επιλέξιμες περιφέρειες. Συνοδεύουν τις προσπάθειες των παραγόντων των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών και χωρών· όμως, υπάρχει ο κίνδυνος εάν οι προτεραιότητες δεν έχουν προσδιοριστεί σαφώς από το σύνολο των τοπικών παραγόντων, να παρέχουν μόνο επιμέρους λύσεις στα φυσικά ή διαρθρωτικά μειονεκτήματα. Πρέπει συνεπώς να θεωρούνται ως ένα μέσο για την υποστήριξη μιας στρατηγικής που τίθεται σε εφαρμογή από αναπτυξιακούς παράγοντες με τη συμμετοχή του ευρύτερου δυνατού αριθμού ενδιαφερόμενων πολιτών. Συνεπώς, ένα σημαντικό τμήμα των ευρωπαϊκών πιστώσεων πρέπει να διατεθεί σε καινοτόμες δράσεις προκειμένου να υποστηριχθεί η ανάπτυξη των τοπικών ικανοτήτων με σκοπό την ενίσχυση της θελκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών. Ο ρόλος της ΕΕ για την ανάπτυξη της ανταλλαγής ορθών πρακτικών μεταξύ των ενδιαφερόμενων παραγόντων στο πεδίο αυτό είναι θεμελιώδης.

2.6.2 Η μεταρρύθμιση της πολιτικής για τη συνοχή πρέπει να επιδιώξει καλύτερη ισορροπία μεταξύ των επενδύσεων σε απαραίτητες υποδομές και των επενδύσεων σε ανθρώπινους πόρους που σήμερα υποστηρίζονται ανεπαρκώς και οι οποίοι όμως διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο για την ενίσχυση του δυναμικού των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών.

2.6.3 Η αναζήτηση μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας και καλύτερης ποιότητας είναι συνεπώς απαραίτητη προκειμένου οι ευρωπαίοι πολίτες να αποδεχτούν και να υποστηρίξουν μια πιο φιλόδοξη πολιτική για τη συνοχή, που να συντονίζεται καλύτερα με τα εδάφη αυτά.

2.7 Τα χαρακτηριστικά της νέας πολιτικής για τη συνοχή

2.7.1 Στα πλαίσια αυτά, η πρόταση της Επιτροπής σχετικά με την πολιτική συνοχής θα πρέπει, αφενός, να ανταποκρίνεται στις ανάγκες εδαφικής συνοχής μιας διευρυμένης σε 25 μέλη Ένωσης και αφετέρου, να συμβάλει στους μεγάλους στόχους της Ένωσης που είναι η ανταγωνιστικότητα σε μια οικονομία που βασίζεται στη

γνώση, η αναζήτηση της πλήρους απασχόλησης και η βιώσιμη ανάπτυξη.

3. Ένα σχέδιο κανονισμού που πρέπει να γίνει πιο συνεκτικό σε σχέση με τους στόχους μιας φιλόδοξης μεταρρύθμισης

3.1 Οι νέοι στόχοι της πρότασης κανονισμού

3.1.1 **Νέος στόχος 1 σύγκλισης που ενσωματώνει το σημερινό στόχο 1 των διαρθρωτικών ταμείων και το ταμείο συνοχής.** Οι πιστώσεις που αντιστοιχούν στο βαθμιαίο αποκλεισμό για στατιστικούς λόγους θα περιληφθούν επίσης στο στόχο αυτό.

3.1.1.1 Ενδιαφερόμενες περιοχές: περιφέρειες που έχουν ΑΕγχΠ/κάτοικο < 75 % του κοινοτικού μέσου όρου, κράτη αποκαλούμενα «συνοχής» δηλαδή που έχουν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα < 90 % του κοινοτικού μέσου όρου, περιφέρειες, που έχουν επιλεγεί στα πλαίσια του σημερινού στόχου 1, αλλά που θα εξέλθουν ως στατιστικό αποτέλεσμα της διεύρυνσης, οι υπεραπομακρυσμένες περιοχές (ΥΑΠ), στα πλαίσια πρόσθετων χορηγήσεων.

3.1.1.2 Δημοσιονομικές πτυχές: συνολικές δημοσιονομικές πιστώσεις: 78 % του προϋπολογισμού που διατίθεται για την πολιτική συνοχής (όπως προβλέπεται από τις δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2007-2013· υποστήριξη των προγραμμάτων του νέου στόχου 1 από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το Ταμείο Συνοχής.

3.1.1.3 Οι κυριότεροι τομείς που χρηματοδοτούνται:

- στα πλαίσια του ΕΤΠΑ: «Ε&Α», Καινοτομία και Επιχειρηματικό Πνεύμα, Κοινωνία των Πληροφοριών: ανάπτυξη, σε τοπικό επίπεδο, περιεχομένων, υπηρεσιών και εφαρμογών, περιβάλλον, τουρισμός, ενέργεια, άμεση ενίσχυση στην επένδυση των ΜΜΕ που συμβάλουν στη δημιουργία και τη διατήρηση απασχόλησης·

- στα πλαίσια του ΕΚΤ: αύξηση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, βελτίωση των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο·

- στα πλαίσια του Ταμείου Συνοχής: διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, προστασία του περιβάλλοντος, πεδία, που διευκολύνουν τη βιώσιμη ανάπτυξη και παρουσιάζουν περιβαλλοντική διάσταση.

3.1.2 **Νέος στόχος 2 που αφιερώνεται στην περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και στην απασχόληση,** και συσσωρεύει τους σημερινούς στόχους 2, περιφέρειες με διαρθρωτικές δυσκολίες και 3, απασχόληση-επιμόρφωση.

3.1.2.1 Έχουν επιλεγεί δύο άξονες παρέμβασης:

- **περιφερειακή ανταγωνιστικότητα,** μέσω περιφερειακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται αποκλειστικώς από το ΕΤΠΑ. Πρόκειται για την αντιμετώπιση προβλημάτων που πλήττουν τις αγροτικές και αστικές ζώνες, στα θέματα της οικονομικής αναδιάρθρωσης και τις περιφέρειες με διαρθρωτικά και γεωγραφικά μειονεκτήματα, ειδικότερα τα νησιά και τις αραιοκατοικημένες περιοχές·

— **απασχόληση**, μέσω εθνικών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται αποκλειστικώς από το ΕΚΤ: πρόκειται για την υποστήριξη των πολιτικών που αποβλέπουν στην πλήρη απασχόληση, την ποιότητα και την παραγωγικότητα, όπως επίσης και την κοινωνική ενσωμάτωση.

Ο στόχος αυτός παραμένει σύμφωνος με τη στρατηγική που έχει εξαγγελθεί στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας: ενίσχυση της απασχόλησης, οικονομική μεταρρύθμιση και κοινωνική συνοχή στα πλαίσια μιας οικονομίας που βασίζεται στη γνώση αλλά και συνυπολογισμός της βιώσιμης ανάπτυξης.

3.1.2.2 Ενδιαφερόμενες περιοχές: συνολικά όλες οι περιφέρειες εκτός του νέου στόχου 1.

3.1.2.3 Δημοσιονομικές πτυχές: συνολικές δημοσιονομικές πιστώσεις: 18 % του προϋπολογισμού που διατίθεται για την πολιτική συνοχής (όπως προβλέπεται από τις δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2007-2013). Κατανομή κατά το ήμισυ αυτού του ύψους μεταξύ των 2 αξόνων παρέμβασης.

3.1.2.4 Οι κυριότεροι τομείς που χρηματοδοτούνται:

— στα πλαίσια του ΕΤΠΑ: αφενός, καινοτομία και οικονομία της γνώσης, πρόσβαση στις υπηρεσίες μεταφορών και τηλεπικοινωνιών που έχουν γενικό οικονομικό ενδιαφέρον, προώθηση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις ΤΠΕ, αφετέρου, περιβάλλον και πρόβλεψη κινδύνων·

— στα πλαίσια του ΕΚΤ: αύξηση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων.

3.1.3 **Νέος στόχος 3 ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία** που αφιερώνεται στη διαπεριφερειακή και ευρωπαϊκή συνεργασία και αντικαθιστά το σημερινό Κοινοτικό Πρόγραμμα Πρωτοβουλίας Interreg.

3.1.3.1 Ενδιαφερόμενες περιοχές: Κράτη μέλη και περιφέρειες που θα προτείνουν ζώνες υπερεθνικής συνεργασίας βάσει των 13 σημερινών ζωνών συνεργασίας INTERREG III Β· η Επιτροπή θα αποφασίσει στη συνέχεια για τις ζώνες συνεργασίας σε σύμπραξη με τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες. Επιλέξιμες δράσεις: του ίδιου τύπου με αυτές του INTERREG III Β, δίδοντας έμφαση στις προτεραιότητες της Λισσαβώνας και του Γκέτεμποργκ. Υποστήριξη στα δίκτυα διαπεριφερειακής συνεργασίας. Καλύπτεται το σύνολο της επικράτειας της ΕΕ.

3.1.3.2 Δημοσιονομικές πτυχές: συνολικό δημοσιονομικό ύψος που υπολογίζεται στο 4 % του προϋπολογισμού που διατίθεται για την πολιτική συνοχής (όπως προβλέπεται από τις δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2007-2013). Σχετικό Ταμείο : ΕΤΠΑ.

3.1.3.3 Οι κυριότερες θεματικές που χρηματοδοτούνται. Ο στόχος αυτός παραπέμπει σε 3 τύπους εδαφικής συνεργασίας:

— **διαμεθοριακή συνεργασία**: ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος και των ΜΜΕ, όπως επίσης και του τουρισμού, μείωση της απομόνωσης χάρη σε καλύτερη πρόσβαση στις υπηρεσίες και τα δίκτυα μεταφορών, επικοινωνίας και πληροφοριών.

— **υπερεθνική συνεργασία**: βελτίωση πρόσβασης, τεχνολογική ανάπτυξη και «E&TA»·

— **υποστήριξη στα δίκτυα διαπεριφερειακής συνεργασίας**: Καινοτομία και Οικονομία της Γνώσης, περιβάλλον και πρόληψη κινδύνων, αστική διάσταση.

3.2 Μια συνολική προσέγγιση της πολιτικής για τη συνοχή

3.2.1 Η πολιτική συνοχής στην στρατηγική της συνιστώσα με στόχο την προώθηση «μιας αρμονικής συνολικής ανάπτυξης του συνόλου της Κοινότητας» και ειδικότερα «τη μείωση της αποκλίσεως μεταξύ των αναπτυξιακών επιπέδων των διαφόρων περιφερειών» παρουσιάζει ιδιαιτερότητες που την καθιστούν πρωταρχικό θέμα των διαπραγματεύσεων ειδικότερα στα πλαίσια των νέων δημοσιονομικών διαπραγματεύσεων.

3.2.2 Στα πλαίσια αυτά, ο ρόλος της πολιτικής συνοχής είναι θεμελιώδης έναντι των νέων και μελλοντικών κρατών μελών. Η οικονομική καθυστέρησή τους και η παλαιότητα των υποδομών τους αποτελούν σήμερα πολύ γνωστές πραγματικότητες που δικαιολογούν πλήρως την εφαρμογή της πολιτικής συνοχής από την ένταξή τους ήδη στην Ένωση.

3.2.3 Αντιθέτως, για τα σημερινά κράτη μέλη, η πολιτική της συνοχής διατηρεί πάντοτε μεγάλη σημασία που είναι επιτακτικό να ληφθεί υπόψη. Κατ' αρχάς η σύνδεση των περιφερειών του στόχου 1 με τις πολιτικές συνοχής αποτελεί μείζον πολιτικό γεγονός. Στη συνέχεια, ορισμένες από τις δικαιούχους περιφέρειες της πολιτικής για τη συνοχή, και οι οποίες κινδυνεύουν να αυξηθούν αύριο, πλήττονται ακόμη από τις σοβαρές εσωτερικές δυσκολίες εδαφικής συνοχής.

3.2.3.1 Η Τρίτη έκθεση για τη συνοχή δικαιολογημένα τονίζει ότι εάν οι αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μπόρεσαν εν μέρει να απορροφηθούν, οι διαφορές μεταξύ περιφερειών στα πλαίσια της ίδιας χώρας παραμένουν και μάλιστα σε ορισμένες χώρες επιδεινώνονται, πράγμα που υπογραμμίζει την πραγματικότητα των φυσικών και διαρθρωτικών μειονεκτημάτων. Αυτές οι αποκλίσεις θα ήταν ακόμη μεγαλύτερες χωρίς την παρέμβαση των διαρθρωτικών πολιτικών και της πολιτικής συνοχής, λόγω της τάσεως για επικέντρωση της οικονομικής ανάπτυξης στις πιο πλούσιες περιοχές.

3.2.4 Τέλος, είναι σκόπιμο να συμμετάσχουν οι περιφέρειες όλων των κρατών μελών, με στόχο τη μεγαλύτερη ένταξη των πολιτών στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Είναι σημαντικό να επιμείνει κανείς στην πολιτική σημασία των πιστώσεων αυτών που αποτελούν επικοινωνιακό εργαλείο για την ΕΕ. Για πολυάριθμους παρατηρητές, η ΕΕ θεωρείται συχνά απόμακρη και πηγή προβλημάτων, ενώ αντιθέτως οι ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις αποτελούν φορείς μιας πολιτικής εγγύτητας.

3.2.5. Επιπλέον, σύμφωνα με τη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος στην Ευρώπη, η εδαφική συνοχή είναι αρχή θεμελιώδους δράσεως της Ένωσης. Συνεπώς, τα διαρθρωτικά μέσα, στην υπηρεσία της πολιτικής αυτής είναι αρμόδια να παρεμβαίνουν εξ ονόματος της Ένωσης και επομένως θα πρέπει με τον ένα ή τον άλλο τρόπο να κινητοποιούν τους πόρους όλων των χωρών της Ένωσης, τόσο από δημοσιονομική σκοπιά όσο και από την άποψη της κοινωνικής αλληλεγγύης, αλλά και από την άποψη των ιδεών, της τεχνολογίας και των σχεδίων. Έτσι η ευρωπαϊκή προβολή της

δράσης των διαρθρωτικών ταμείων είναι θεμελιώδης όπως επίσης είναι θεμελιώδες να διασφαλιστεί ότι κάθε σχέδιο θα έχει ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, όχι μέσω των χρημάτων αλλά μέσω κοινών στρατηγικών, ανταλλαγών, συνεργασίας και μεταφοράς τεχνολογίας που μπορεί να προσφέρει η Ένωση.

3.3 Ενίσχυση της συμμετοχής των οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων

3.3.1 Η Επιτροπή δεν ακολούθησε τις συστάσεις που η ΕΟΚΕ είχε κάνει στη διερευνητική της γνωμοδότηση⁽⁵⁾, προκειμένου να ενισχυθεί ο ρόλος των οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων: δικαίωμα ψήφου στα όργανα προετοιμασίας και παρακολούθησης, τεχνική υποστήριξη, αυστηρή επιλογή των εταίρων, διευκρινίσεις για το ρόλο των επιτροπών παρακολούθησης. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την έκπληξη της για την αδυναμία της πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η οποία δεν είναι στο ύψος των πολιτικών δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί υπέρ της ενίσχυσης της εταιρικής σχέσεως. Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν έδειξε πολιτικό θάρρος στο πεδίο αυτό μολονότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής για τη συνοχή εξαρτάται ευρύτατα από την ορθή ενεργοποίηση των οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων καθώς και άλλων ενδιαφερόμενων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Το κενό αυτό κατά την άποψη της ΕΟΚΕ είναι σε αντίφαση με τις αρχές της συμμετοχικής δημοκρατίας που θεσπίζονται στη συνταγματική συνθήκη. Έναντι του ζητήματος του χάσματος που υφίσταται μεταξύ των θεσμών και των πολιτών, αυτό ήταν μια συγκεκριμένη ευκαιρία να υπάρξει ανταπόκριση στις προσδοκίες της κοινωνίας των πολιτών. Η εμπειρία μιας πραγματικής διαβούλευσης με τις οικονομικές και κοινωνικές δυνάμεις (όπως στη Βόρεια Ιρλανδία) αποδείχθηκε επωφελής από την άποψη της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας και η Επιτροπή πρέπει συνεπώς να προωθήσει πιο ενεργά την αποτελεσματική πρακτική της εταιρικής σχέσεως.

3.3.1.1 Όλο και πιο συχνές καταγγελίες γίνονται όσον αφορά την ανεπαρκή συμμετοχή στις διαρθρωτικές πολιτικές, πράγμα που έχει αρνητική επίδραση στην προβολή, τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα της πολιτικής για τη συνοχή. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της ενόψει του αυξανόμενου αριθμού καταγγελιών σχετικά με την έλλειψη εταιρικής σχέσεως που προέρχονται κυρίως από τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών των νέων κρατών μελών. Σχετικά μ'αυτό η ΕΟΚΕ υποδεικνύει τη σύσταση εθνικών και περιφερειακών Οικονομικών και Κοινωνικών Συμβουλίων ή συναφών οργανισμών που μπορεί να διασφαλίσουν, με αυτόνομο τρόπο, μια ανοιχτή και διαφανή διαδικασία διαβουλεύσεων και παρακολούθησης.

3.3.1.2 Χρειάζεται επίσης να σημειωθεί η έλλειψη αξιολόγησης και η σιωπή της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τη θεμελιώδη αρχή της συμμετοχής των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων. Λόγω ανεπάρκειας όσον αφορά τον προσδιορισμό των κανόνων και των διατάξεων, τόσο σε κοινωνικό όσο και σε εθνικά επίπεδα, η παρουσία των κοινωνικών εταίρων καθώς και άλλων ενδιαφερόμενων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών δε διασφαλίζεται σε όλα τα στάδια της λειτουργίας των διαρθρωτικών ταμείων.

3.3.1.3 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να επιμείνει στην ενίσχυση της ικανότητας των τοπικών και περιφερειακών παραγόντων, των τοπικών αρχών και των παραγόντων της κοινωνίας των

πολιτών. Είναι απορίας άξιον ότι οι κανονισμοί ΕΤΠΑ και ΕΓΤΑΑ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης) αναφέρουν μόνο την ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων για μια ορθή διακυβέρνηση, ενώ η Επιτροπή είχε υπογραμμίσει στο Λευκό Βιβλίο για τη διακυβέρνηση⁽⁶⁾ ότι η κοινωνία των πολιτών έχει ουσιώδη ευθύνη ως προς αυτό το θέμα. Η ΕΟΚΕ ζητεί ρητώς να προβλεφθούν δράσεις για την ενίσχυση των ικανοτήτων των τοπικών και περιφερειακών οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων για κάθε πρόγραμμα, όπως συνέβη με την πρόταση κανονισμού του ΕΚΤ σε ποσοστό 2 %, με πιο σημαντικά ποσά, δηλαδή τουλάχιστον 5 % για κάθε πρόγραμμα, και επίσης οι οικονομικές και κοινωνικές οργανώσεις να είναι σαφώς επιλέξιμες για τα μέτρα τεχνικής ενίσχυσης (άρθρο 43).

3.3.1.4 Η ποιότητα της εταιρικής σχέσεως αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της εκτίμησης της πολιτικής για τη συνοχή κατά την άποψη της ΕΟΚΕ. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να συντάξει έκθεση για την εφαρμογή της εταιρικής σχέσεως και προτείνει την υποστήριξη της προκειμένου να περισυλλεγούν οι απόψεις των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Η ΕΟΚΕ ζητεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να κρίνει τις προτάσεις κανονισμού με κριτήριο τις διατάξεις για την εταιρική σχέση, των οποίων η αδυναμία αποτελεί μαρτυρία της αδιαφορίας των κοινοτικών αρχών.

3.4 Προτεραιότητες που πρέπει να προσδιοριστούν εκ νέου σε ευρωπαϊκό επίπεδο

3.4.1 Η ΕΟΚΕ εγκρίνει την πρόταση της Επιτροπής να ευθυγραμμίσει την πολιτική συνοχής προς τους μεγάλους στρατηγικούς στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης κυρίως τις αποκαλούμενες διαδικασίες Κάρντιφ, Λουξεμβούργου, Λισσαβώνας και Γκέτεμποργκ. Οι δεσμεύσεις του ευρωπαϊκού χάρτη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων όπως επίσης και οι θεωρήσεις για την ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών, που επιβεβαιώθηκαν στη Βαρκελώνη, θα πρέπει επίσης να ενσωματωθούν στη συζήτηση για τις προτεραιότητες. Η ΕΟΚΕ είναι υπέρ των δεσμευτικών προσανατολισμών που ενσωματώνουν τις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης και καταρτίζονται σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, την Επιτροπή των Περιφερειών, και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

3.4.2 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την επιθυμία οι μεγάλοι προσανατολισμοί να γίνουν πολύ πιο συγκεκριμένοι στο σχέδιο κανονισμού. Πράγματι, η σαφής επιλογή υπέρ της εκπαίδευσης, της επιμόρφωσης, των μέσων της κοινωνίας της γνώσης και της βιώσιμης ανάπτυξης συγκαταλέγονται σαφώς στις ουσιώδεις προτεραιότητες.

3.4.3. Οι βασικές υποδομές είναι απαραίτητες στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες προκειμένου να αντισταθμιστούν οι ελλείψεις τους: πρόκειται τόσο για τις μεταφορές όσο και για τα ιδρύματα εκπαίδευσης και έρευνας, για υποδομές που συνδέονται με τη βελτίωση του περιβάλλοντος.

3.4.4 Σε ό,τι αφορά τις περιφέρειες με φυσικά μειονεκτήματα, θα πρέπει να υπάρξουν οι αντίστοιχες υποστηρίξεις προκειμένου να διασφαλιστεί η ισότητα ευκαιριών και η συνέχεια της ευρωπαϊκής επικράτειας.

⁽⁵⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Εταιρική σχέση για τη λειτουργία των Διαρθρωτικών Ταμείων», ΕΕ C 10 της 14.01.2004, σελ. 21.

⁽⁶⁾ Λευκή Βίβλος για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση, COM(2001) 428 τελικό.

3.4.5. Σε ό,τι αφορά τις ενισχύσεις στις επιχειρήσεις, η ΕΟΚΕ κρίνει ότι πρέπει να αποφευχθούν οι νοθεύσεις του ανταγωνισμού και διαπιστώνει ότι σπάνια οι ενισχύσεις αυτές είναι αποτελεσματικές επειδή χορηγούνται με καθυστέρηση. Πρέπει να καταβληθεί περισσότερη προσπάθεια, κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, για να υπάρξει ευνοϊκό περιβάλλον για τη δημιουργία και ανάπτυξη επιχειρήσεων (επιμόρφωση, υποδομές, συλλογικές δράσεις). Σε ό,τι αφορά τις ενισχύσεις, με όλες τις επιφυλάξεις που εκφράστηκαν προηγουμένως, η ΕΟΚΕ εγκρίνει την προτεραιότητα που δίδεται στην ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων όπως επίσης και την επταετή προθεσμία κατά την οποία μια επιχείρηση που έλαβε ενισχύσεις θα πρέπει να δεσμευτεί να διατηρήσει τη χωροθέτηση των επενδύσεών της.

3.4.6 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία της ενίσχυσης των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας διότι συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη και συνάδουν με τους στόχους της Λισσαβώνας, όπως η εκπαίδευση και η επιμόρφωση. Τα συμπεράσματα της Ευρωπαϊκής Συνόδου Κορυφής της Λισσαβώνας προβλέπουν πράγματι την ενίσχυση των ικανοτήτων εκπαίδευσης, τόσο στη βάση, όσο και στη δια βίου ειδική επιμόρφωση.

3.4.7 Η πολιτική συνοχής πρέπει επίσης να υποστηρίξει την ενίσχυση των υποδομών υγείας στις πιο καθυστερημένες περιφέρειες και να συμμετάσχει στην καταπολέμηση της περιθωριοποίησης. Σχετικά μ' αυτό, η διάδοση των επιτυχημένων εμπειριών μέσω της Ένωσης μπορεί να επιφέρει πραγματική κοινοτική προστιθέμενη αξία. Ειδική προσοχή θα πρέπει να επιδειχθεί στα πλαίσια αυτά στο μέλλον των περιθωριοποιημένων ομάδων, όπως είναι οι μετανάστες ή οι εθνικές μειονότητες χωρίς απασχόληση και χωρίς πρόσβαση στην εκπαίδευση. Περισσότερο από τα επιδόματα, που σπάνια έχουν αποτελεσματικότητα θα πρέπει να αναπτυχθεί η μεταφορά εμπειριών βάσει μεθόδων που έχουν ήδη δοκιμαστεί και να διευκολυνθεί η διάδοση των επιτυχημένων εμπειριών.

3.4.8 Όσον αφορά ειδικότερα με την προβληματική της κοινωνικής ένταξης, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι σημαντικό να αναγνωριστεί με οριζόντιο τρόπο η μη διάκριση μεταξύ των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία, και ότι τα διαρθρωτικά ταμεία δεν θα πρέπει να οδηγήσουν στη δημιουργία πρόσθετων φραγμών πρόσβασης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Δεδομένου ότι τα διαρθρωτικά ταμεία αποτελούν ουσιαστικό εργαλείο για τη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού και την καταπολέμηση των διακρίσεων εις βάρος των ατόμων με ειδικές ανάγκες, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει να καταβάλουν προσπάθεια ώστε τα διαρθρωτικά ταμεία να χρησιμοποιηθούν ως οικονομικό μέσο προκειμένου:

- να βελτιωθεί η πρόσβαση στην απασχόληση όσων αναζητούν εργασία και να αυξηθεί η συμμετοχή στην αγορά εργασίας,
- να ενισχυθεί η κοινωνική ενσωμάτωση και να καταπολεμηθούν οι διακρίσεις,
- να προωθηθούν μεταρρυθμίσεις στον τομέα της απασχόλησης ιδιαίτερα υπέρ των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

3.4.8.1 Η κοινωνική συνιστώσα λαμβάνεται ανεπαρκώς υπόψη στις σημερινές προτάσεις της Επιτροπής. Τα διαρθρωτικά ταμεία και ιδιαίτερα το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, πρέπει να αποτελούν ένα μέσο για την απασχόληση, αλλά επίσης και για την ευρωπαϊκή στρατηγική κοινωνικής ένταξης και να συμβάλουν στην ανάπτυξη των αγορών εργασίας που είναι ειδικά προσανατολισμένες προς την επίτευξη αυτού του στόχου.

3.4.9 Θα πρέπει επίσης στις προτεραιότητες να ενσωματωθεί και η έννοια της ενδογενούς ανάπτυξης που διέρχεται από την όσο πιο δυνατόν λεπτομερή γνώση των περιοχών, πράγμα που προϋποθέτει μέσα παρατήρησης που ενεργοποιούν το σύνολο των παραγόντων σε ένα πλαίσιο τοπικής κοινοπραξίας. Ειδική προσοχή πρέπει να επιδειχθεί στην κατάσταση των μεγάλων μητροπόλεων όπως αναφέρεται σε πρόσφατη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της ΕΟΚΕ (7).

3.4.10 Έχει σημασία να προβλέπονται στον κανονισμό διαδικασίες για την υποστήριξη της καινοτομίας στις δράσεις τόσο όσον αφορά τις μεθόδους όσο και τις μορφές των προβλεπόμενων ενεργειών. Η ΕΕ πρέπει, προς τούτο, να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο για την υποστήριξη και την διάδοση των καινοτομιών στα πλαίσια της πολιτικής της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, να συνεισφέρει μίαν πραγματική ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία στις δράσεις που καταστρώνονται και εφαρμόζονται σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

3.5 Εγγραφή των μεθόδων σε μια ευρωπαϊκή δυναμική

3.5.1 Οι ευρωπαϊκές διαδικασίες στη διάρκεια των ετών ευνόησαν την εκλέπτυνση που επιφέρει μεγάλη πολυπλοκότητα των εγχειρημάτων εις βάρος της διαφάνειας και της πρόσβασης. Διαπιστώνονται ήδη οι ίδιες ανεπάρκειες στις υποψήφιες χώρες όσον αφορά την εφαρμογή των προενταξιακών ενισχύσεων. Η απλούστευση και η επιδίωξη πιο μικρών κυκλωμάτων και προθεσμιών εξέτασης σε συνοχή με τις απαιτήσεις του σχεδίου είναι ουσιαστικά ζητήματα για την παρουσίαση, την εφαρμογή και τις διατάξεις διαχείρισης των διαρθρωτικών ταμείων.

3.5.2 Επιβάλλονται ριζικές αλλαγές στα θέματα απλοποίησης των διαδικασιών. Δεν είναι σπάνιο οι εθνικοί κανόνες να επικαλύπτουν τις απαιτήσεις των κοινοτικών κανονισμών, δημιουργώντας έτσι δυσκολίες, αξεπέραστες ορισμένες φορές στα πλαίσια των διαμεθωριακών ή διεθνικών δράσεων. Στα πλαίσια αυτά, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της για την πρόταση της Επιτροπής — με εξαίρεση τον Στόχο 3 και υπό την προϋπόθεση ότι αυτό ζητείται από το κράτος μέλος — που αποβλέπει στην εκχώρηση σε εθνικό επίπεδο της επιλογής των κριτηρίων επιλεξιμότητας και διερωτάται για ποιους λόγους γίνεται αυτό. Η ΕΟΚΕ ζητεί να προσδιοριστεί ένα κοινό κατώτατο όριο κριτηρίων επιλεξιμότητας προκειμένου η πολιτική αυτή να διατηρήσει τη συνοχή της.

3.5.3 **Επιλογή των σχετικών περιφερειών:** Η ΕΟΚΕ διαφωνεί ριζικά με το γεγονός ότι η Επιτροπή παραπέμπει στα κράτη μέλη την επιλογή των περιφερειών που δικαιούνται τα οφέλη των Διαρθρωτικών Ταμείων. Για την ΕΟΚΕ, η επιλογή αυτή πρέπει να είναι κοινή, της Επιτροπής και του κράτους μέλους. Στα πλαίσια αυτά, ειδική προσοχή πρέπει να καταβληθεί όσον αφορά τις περιφέρειες με διαρθρωτικά και γεωγραφικά μειονεκτήματα στην επιλογή των οποίων η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να συμμετέχει προκειμένου να διασφαλιστεί η ισότητα μεταχείρισης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Για παράδειγμα θα ήταν αφύσικο ένα νησί να έχει δηλωθεί επιλέξιμο σε

(7) Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της ΕΟΚΕ με θέμα: «Οι μητροπολιτικές περιοχές: οικονομικοκοινωνικές επιπτώσεις για το μέλλον της Ευρώπης», ΕΕ C 302 της 7.12.2004, σελ. 101

μία χώρα και το γειτονικό νησί, με τα ίδια χαρακτηριστικά, να μην έχει επιλεγεί από το άλλο κράτος μέλος. Οι πολίτες νομίμως θα διερωτηθούν τότε που βρίσκεται η διάσταση της ευρωπαϊκής συνοχής στην επιλογή αυτή.

3.5.4 Ορισμός προτεραιότητων: Είναι σκόπιμο, επίσης, στο πεδίο αυτό να ενισχυθεί ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε να μπορέσουν τα Ταμεία να χρησιμοποιηθούν ως μοχλός για την επιτάχυνση των δράσεων που συμπεριλαμβάνονται στις προτεραιότητες της ΕΕ, κυρίως της στρατηγικής της Λισσαβώνας και των μεγάλων ευρωπαϊκών δικτύων.

3.5.4.1 Οποιοδήποτε, ο πάντοτε παρών κίνδυνος της επανεθνικοποίησης των πολιτικών των διαρθρωτικών ταμείων θα πρέπει να αντιμετωπισθεί με τη μεγαλύτερη δυνατή προσοχή. Οι μέθοδοι εφαρμογής δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να αποδυναμώσουν, αλλά αντιθέτως θα πρέπει να ενισχύσουν την Ευρωπαϊκή διάσταση.

3.5.4.2 Γενικώς, το έγγραφο της Επιτροπής για τις γενικές διατάξεις που αφορούν τα τρία ταμεία φαίνεται ιδιαίτερα φιλόδοξο. Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των πτυχών, δηλαδή έρευνα, καινοτομία, επενδύσεις ως προς την εκπαίδευση, κοινωνία της πληροφορίας, επενδύσεις στον τομέα των μεταφορών, περιβάλλον, χωρίς να τίθενται προτεραιότητες, υπάρχει πάντοτε ο κίνδυνος να μην καταστεί δυνατή η πραγματοποίηση του προγράμματος επειδή τα μέσα μπορεί να αποδειχθούν ανεπαρκή σε σχέση με τις απαιτήσεις.

3.5.4.3 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα πρέπει να ενισχυθούν στο κείμενο οι αναφορές στις προτεραιότητες που πρέπει να οριστούν από άποψη επιχειρημάτων και περιεχομένου. Η σύσταση αυτή θα επαναληφθεί και θα αναπτυχθεί στις συγκεκριμένες γνωμοδοτήσεις που θα καταρτιστούν σχετικά με κάθε Ταμείο.

3.5.5 Συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, περιφερειών και παραγόντων της κοινωνίας των πολιτών: Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι οι διατάξεις που έχουν καταρτισθεί επικεντρώνουν τις στρατηγικές και τα μέσα δράσης στα κράτη μέλη. Οι δυνατότητες προώθησης συνεργασιών στις οποίες δραστηριοποιούνται πολλά κράτη μέλη, στοιχείο που αποτελεί ουσιαστικό διακύβευμα στα πλαίσια της στρατηγικής της Λισσαβώνας (καινοτομία, εκπαίδευση, μεγάλα δίκτυα, διάδοση των γνώσεων) δεν υπογραμμίζονται επαρκώς. Πρέπει επίσης να ενισχυθούν και να καταστούν πιο ευέλικτες οι συνθήκες πρόσβασης στα μέσα που απαιτούνται για την ανάπτυξη διαμεθοριακής συνεργασίας αλλά και γενικότερα της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών.

3.5.5.1 Λαμβάνοντας υπόψη ότι επείγει και είναι αναγκαία η δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού μηχανισμού, που να ρυθμίζει τη συνεργασία μεταξύ των περιφερειών και των κρατών μελών, η ΕΟΚΕ επικροτεί τη σύσταση των Ευρωπαϊκών Ομάδων Διασυνοριακής Συνεργασίας.

3.5.5.2 Μπορεί ωστόσο να τεθεί το ερώτημα κατά πόσον, στην πράξη, το μέσο αυτό που είναι αποκλειστικά προσαρμοσμένο στην διαμεθοριακή συνεργασία, δεν θα έπρεπε να αποτελέσει αντικείμενο πιο ακριβούς περιγραφής όσον αφορά συγκεκριμένα τις απαιτήσεις για τη διαχείριση των σχεδίων που παρεμβαίνουν σε κάθε μορφή συνεργασίας. Το ερώτημα αυτό επαναλαμβάνεται και αναπτύσσεται στη συγκεκριμένη γνωμοδότηση που αφορά τις Ευρωπαϊκές Ομάδες Διαμεθοριακής Συνεργασίας.

3.5.6 Κοινοπραξία δημοσίου/ιδιωτικού τομέα: Στη διερευνητική της γνωμοδότηση για την κοινοπραξία σχετικά με την

εφαρμογή των διαρθρωτικών ταμείων, η ΕΟΚΕ υποδεικνύει την ενίσχυση της κοινοπραξίας δημοσίου/ιδιωτικού τομέα ως παράγοντα επιτυχίας των σχεδίων μέσω ενός συνόλου συνεισφορών από άποψη νομιμότητας, συντονισμού, αποτελεσματικότητας και διαφάνειας. Στα πλαίσια αυτά, η ΕΟΚΕ διερωτάται για τις επιπτώσεις της αλλαγής που έγινε από την Επιτροπή σχετικά με το ποσοστό συγχρηματοδότησης που δεν θα μπορεί να υποστηριχθεί μόνο από τις δημόσιες δαπάνες. Η διατήρηση αυτής της απαίτησης ενδεχομένως σε κάποιο χρονικό διάστημα θα μειώσει ή και θα εξουδετερώσει την ιδιωτική συνιστώσα των κοινοπραξιών, πράγμα που έρχεται σε αντίθεση με την επιδίωξη για ενθάρρυνση της συμβολής του ιδιωτικού τομέα. **Η ΕΟΚΕ ζητεί να πραγματοποιηθεί προκαταρκτική ανάλυση αντίκτυπου του νέου αυτού μέτρου από την ίδια την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η ΕΟΚΕ ζητεί επίσης ο κανόνας αυτός να μην ισχύει με κανέναν τρόπο για την τεχνική βοήθεια που παρέχεται στους οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες ούτως ώστε να μην συνδεθεί η υποστήριξη της ΕΕ με την υποστήριξη των εθνικών αρχών. Οι ίδιοι πόροι των οργανώσεων πρέπει να μπορούν να χρησιμεύσουν ως βάση για τις παρεμβάσεις των ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων.**

3.5.7 Ενιαίο ταμείο: Στην αιτιολογική σκέψη 35, η πρόταση κανονισμού διευκρινίζει ότι «χρειάζεται να απλουστευθεί ο προγραμματισμός και η διαχείριση των διαρθρωτικών ταμείων (...) προβλέποντας τη χρηματοδότηση των λειτουργικών προγραμμάτων είτε από το ΕΠΤΑ, είτε από το ΕΚΤ». Αυτή η καινοτομία, μολονότι απλοποιεί τη λειτουργία των προγραμμάτων, πρέπει να αποδείξει ότι βελτιώνει τον συντονισμό και την προβολή των ταμείων στην περιφέρεια. Η ΕΟΚΕ θα προτιμούσε ένα ενιαίο ταμείο για το σύνολο της πολιτικής συνοχής, ωστόσο η Επιτροπή δεν επέλεξε αυτό τον τρόπο.

3.5.8 Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο: η Επιτροπή προτείνει να υιοθετηθεί από το Συμβούλιο, κατόπιν γνωμοδότησεως του Κοινοβουλίου και πριν τη νέα περίοδο προγραμματισμού συνολικό στρατηγικό έγγραφο για την πολιτική της συνοχής. Έτσι, κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να προετοιμάσει πολιτικό έγγραφο για τη στρατηγική ανάπτυξης που θα διαπραγματευθεί με την Επιτροπή. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί τη διασφάλιση του συντονισμού εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προκειμένου τα κράτη μέλη να συνεννοηθούν μεταξύ τους σχετικά με τους στόχους αυτών των στρατηγικών εγγράφων με σκοπό την πραγματική συνοχή γύρω από τις κοινές αυτές προβληματικές. Πράγματι, η ενσωμάτωση προβληματισμών και στρατηγικών ευρωπαϊκής διάστασης, κυρίως των διαμεθοριακών, πρέπει να ενθαρρυνθεί σε αυτά τα εθνικά στρατηγικά πλαίσια.

3.5.9 Επιτροπή παρακολούθησης: Η ΕΟΚΕ δεν συμφωνεί με την πρόταση να καταστεί προαιρετική η παρουσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις συνεδριάσεις των επιτροπών παρακολούθησης: αντιθέτως θεωρεί πως πρέπει να προβληθεί περισσότερο η δράση της ΕΕ στους πολίτες και να ενισχυθεί ο ρόλος των επιτροπών παρακολούθησης αντί να υπονομευτεί με τη θέσπιση συμπληρωματικών διαδικασιών. Η απουσία της Επιτροπής θα αφήσει μόνους τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους καθώς και άλλες ενδιαφερόμενες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών έναντι των διοικήσεων, ενώ αυτοί θεωρούν ότι η Επιτροπή θα πρέπει να αποτελέσει το φρουρό της αρχής της εταιρικής σχέσεως.

3.5.10 Προσθετικότητα: Η ΕΟΚΕ εγκρίνει την αρχή της προσθετικότητας υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζεται ορθώς, δηλαδή στα πλαίσια των στόχων και των προγραμμάτων και όχι σχέδιο με σχέδιο.

3.5.11 Διακύμανση των συντελεστών: η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις προτάσεις που αποβλέπουν στην προσαρμογή των ποσοστών συμμετοχής σε συνάρτηση με τα γεωγραφικά μειονεκτήματα των εν λόγω περιφερειών. Υποδεικνύει τη δυνατότητα για σωρευτικές αυξήσεις στην περίπτωση περιφερειών με πολλά μειονεκτήματα (για παράδειγμα οι αραιοκατοικημένες νήσοι και οι ορεινές ή αγροτικές περιοχές). Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι οι περιφέρειες αυτές που χαρακτηρίζονται από χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού, σχετίζονται οπωσδήποτε λόγω των μόνιμων φυσικών μειονεκτημάτων τους με τους πρωταρχικούς στόχους της διαρθρωτικής πολιτικής. «Η περιφερειακή πολιτική όπως και η πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη θα πρέπει να λάβουν υπόψη αυτή την πτυχή κατά την εφαρμογή τους, κυρίως προτείνοντας υψηλότερα ποσοστά συγχρηματοδότησης προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι περιορισμοί αυτοί»⁽⁸⁾.

3.5.12 Η αποκεντρωμένη διαχείριση θα πρέπει να καταστεί πιο λειτουργική: Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η μόνιμη παραπομπή στα κράτη μέλη και τις τοπικές αρχές είναι ιδιαίτερα επικίνδυνη αφενός και αφετέρου μειώνει αρκετά την προβολή της δράσης της ΕΕ. Προτείνει συνεπώς την συγκρότηση υπηρεσιών εφαρμογής με προσωρινές αποστολές, κυρίως στις υποψήφιες χώρες. Μία από τις αποστολές αυτές θα είναι η διευκόλυνση της σύγκρισης των καλύτερων επιδόσεων και των καλύτερων επιτυχιών προκειμένου να διευκολυνθεί η διάδοσή τους. Εν πάση περιπτώσει, η δράση της ΕΕ θα πρέπει να προβάλλεται περισσότερο στους πολίτες και να γίνεται αντιληπτή. Εκτός από την τοποθέτηση πινακίδων που θα περιέχουν τα σύμβολα ή γενικώς απόκρυφα αρχικά των ευρωπαϊκών οργάνων, η παρουσία εκπροσώπων της ΕΕ ή των τοπικών αρχών που λειτουργούν εξ ονόματός της θα αποτελέσει την πιο απτή εκδήλωση αυτής της προβολής.

3.5.13 Η μέθοδος συνολικών επιδοτήσεων που θα πρέπει να προωθηθεί: η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι το σχέδιο κανονισμού επιβεβαιώνει τη διαδικασία των συνολικών επιδοτήσεων που παρέχονται στους επιτόπιους οργανισμούς. Πράγματι, η μέθοδος αυτή είναι απολύτως ενδεδειγμένη κυρίως για τις δράσεις υπέρ των πολύ μικρών επιχειρήσεων. Εκφράζει επίσης την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη το αίτημά της που απέβλεπε σε μεγαλύτερη ελαστικότητα των κανόνων χορήγησης αυτών των συνολικών γνωμοδοτήσεων. Εκφράζει ωστόσο τη λύπη της για το γεγονός ότι η πρόταση να τεθεί ελάχιστο όριο στις παρεμβάσεις που χορηγούνται με τη μορφή αυτή ύψους 15 % δεν έγινε δεκτή ενώ έχει αποδειχθεί η αποτελεσματικότητά της. Επαναλαμβάνει λοιπόν αυτό το αίτημά της.

3.5.14 Η ΕΕ θα πρέπει παντού όπου είναι δυνατόν να ενισχύσει την προβολή της προκειμένου να δοθεί ευρωπαϊκή διάσταση στις παρεμβάσεις της. Πρόκειται για την ανάπτυξη, μέσω ευρωπαϊκών εταιρικών σχέσεων των προτεραιοτήτων και των μεθόδων που θα πρέπει να οδηγήσουν σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Η επιτυχία της πολιτικής συνοχής δεν έγκειται τόσο στο ποσό των μεταφερόμενων πιστώσεων όσο στον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων και την ποιότητα των μεθόδων εργασίας. Η αλληλεγγύη έχει έννοια μόνο όταν συνοδεύεται από συνεργασία.

3.5.15 Αξιολόγηση: Στα θέματα της αξιολόγησης των προγραμμάτων, η ΕΟΚΕ επιμένει στο γεγονός ότι πάνω απ' όλα πρόκειται για ποιοτική αξιολόγηση του αντίκτυπου των προγραμμάτων παρά για απλή λογιστική και διοικητική αξιολόγηση όπως συμβαίνει ευρύτερα σήμερα. Οι παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών θα πρέπει να λάβουν ενεργά μέρος στην αξιολόγηση αυτή.

3.5.16 Στο σχέδιο κανονισμού, «τα κράτη μέλη διαθέτουν τους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους που απαιτούνται για την πραγματοποίηση των αξιολογήσεων» αλλά επιπλέον συντάσσουν «στα πλαίσια του στόχου Σύγκλιση, σχέδιο αξιολόγησης για τη βελτίωση της διαχείρισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων και της ικανότητάς τους προς αξιολόγηση» (άρθρο 46.1). Είναι δεδομένο ότι η Επιτροπή αποδίδει στα κράτη μέλη την ευθύνη για τη διασφάλιση του ελέγχου της εκτέλεσης των προγραμμάτων. Η Επιτροπή όμως θα έπρεπε παράλληλα να λάβει ισχυρή θέση όσον αφορά το δικαίωμά της να ελέγχει μόνιμως τη χρήση των διαρθρωτικών ταμείων και του ταμείου συνοχής στα κράτη μέλη. Λόγω των συχνά παρατηρούμενων δυσλειτουργιών, η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η αποδέσμευση της Επιτροπής όσον αφορά την αξιολόγηση δεν μπορεί παρά να δημιουργήσει καταστάσεις που θα είναι εις βάρος όλων.

3.5.17 Η κατάργηση των μη δεσμευμένων πιστώσεων: Η ΕΟΚΕ εκφράζει αμφιβολίες για τη χρησιμότητα του κανόνα «N + 2» που έγκειται στην κατάργηση των μη δεσμευμένων πιστώσεων δύο χρόνια μετά την προβλεπόμενη περίοδο προγραμματισμού. Η εμπειρία αποδεικνύει ότι οι εθνικές αρχές, για να αποφύγουν την περίπτωση αυτή, λαμβάνουν βιαστικές αποφάσεις για αμφίβολα σχέδια με την σιωπηλή αποδοχή — μερικές φορές — της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η αυστηρή αξιολόγηση των σχεδίων από την ΕΕ σε συνάρτηση με τους θεσπισθέντες στόχους θα πρέπει να είναι ο αποκλειστικός διαρκής κανόνας. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι τα ποσά που δεν χρησιμοποιήθηκαν στις απαιτούμενες περιόδους πρέπει να ανακυκλώνονται και όχι να χρησιμοποιούνται κατά τρόπο βιαστικό και επιφανειακό λόγω της αυτόματης απειλής αποδέσμευσης.

3.5.18 Εξάλλου, πολυάριθμες εκθέσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου επισημαίνουν ότι τα κράτη μέλη δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τα ποσά που παραλαμβάνουν. Στο μέλλον θα δοθεί έμφαση στα νέα κράτη μέλη. Χρειάζεται να ληφθούν υπόψη τα δεδομένα αυτά και να αναληφθούν συγκεκριμένες διορθωτικές δράσεις.

3.5.19 Οι νέες εξουσίες ελέγχου: Με τη δημιουργία της αρχής ελέγχου, φαίνεται ότι ενισχύονται οι διαρθρώσεις ελέγχου, σε σχέση με τις υφιστάμενες αρχές, την επιχειρησιακή αρχή (άρθρο 59) και την αρχή πιστοποίησης (άρθρο 60). Το σχέδιο κανονισμού προβλέπει ότι θα πρέπει να υπάρξει στρατηγική ελέγχου (άρθρο 61.1γ): «(η αρχή ελέγχου) υποβάλλει στην Επιτροπή εντός έξι μηνών από την έγκριση του επιχειρησιακού προγράμματος στρατηγική ελέγχου που καλύπτει τους φορείς οι οποίοι θα πραγματοποιήσουν τους ελέγχους ..., τη μέθοδο που θα χρησιμοποιηθεί, τη μέθοδο δειγματοληψίας...». Επιπλέον, θα πρέπει να καταρτίζεται ετησίως και για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα γνωμοδότηση το περιεχόμενο της οποίας θα ομοιάζει με αυτό της δήλωσης τελικής εγκυρότητας. Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο «61.1 η αρχή ελέγχου υποβάλλει δήλωση κατά το κλείσιμο του επιχειρησιακού προγράμματος όπου αξιολογεί την εγκυρότητα της

⁽⁸⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα : «Δεύτερος πυλώνας της ΚΠΠ: οι προοπτικές προσαρμογής της πολιτικής για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών (η συνέχεια της Διάσκεψης του Salzbourg)», ΕΕ C 302 της 7.12.2004, σελ. 53.

αίτησης πληρωμής του τελικού υπολοίπου (...) συνοδευόμενη από τελική έκθεση ελέγχου». Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τις συστάσεις της για την εφαρμογή διατάξεων ελέγχου που θα επικεντρώνεται στις ποιοτικές πτυχές και όχι στις ποσοτικές κατά την εκτέλεση των προγραμμάτων. Εξάλλου, η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της εκ νέου για την παραπομπή στις εθνικές αρχές ελέγχου πράγμα που εκφράζει, άλλη μια φορά, την αποδέσμευση της Ένωσης έναντι των ευθυνών της. Η ΕΟΚΕ αναμένει τη γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για την πρόταση αυτή και εκφράζει την ευχή να συμμετάσχει σε οιονδήποτε μηχανισμό ελέγχου θεσπιστεί.

4. Αποθεματικό ποιότητας και επίδοσης και αποθεματικό για απρόβλεπτα

4.1 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις προτάσεις αυτές που περιλαμβάνονται στη διερευνητική γνωμοδότησή της με θέμα «Οικονομική και κοινωνική συνοχή: ανταγωνιστικότητα των περιφερειών,

διακυβέρνηση και συνεργασία»⁽⁹⁾. Η ΕΟΚΕ κρίνει ωστόσο ότι οι διατάξεις αυτές θα πρέπει να πλαισιωθούν και να προσδιοριστούν καλύτερα σύμφωνα με τις προτάσεις που ήδη έχει καταρτίσει. Συγκεκριμένα:

- σε ό,τι αφορά το αποθεματικό ποιότητας και επίδοσης: να διευρυνθούν τα κριτήρια χορήγησης με ανάλυση του οικονομικού και κοινωνικού αντίκτυπου των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται και όχι από ποσοτική ή διοικητική άποψη μόνο. Σχετικά μ' αυτό, θα ήταν σημαντικό να ληφθεί επίσης ως κριτήριο η εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας με την έννοια των υποδείξεων του Wim Kok.
- σε ό,τι αφορά το αποθεματικό για απρόβλεπτα η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής υπό την προϋπόθεση ότι ο κανονισμός θα προβλέπει ρητά τη συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων. Η ΕΟΚΕ επιμένει ότι η αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων των μεγάλων αλλαγών (διεύρυνση, παγκοσμιοποίηση, εισαγωγή νέων τεχνολογιών) θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα των διαρθρωτικών ταμείων.

Βρυξέλλες, 6 Απριλίου 2005

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Anne-Marie SIGMUND

⁽⁹⁾ ΕΕ C 10 της 14.01.2004, σελ. 88, σημείο 3.8.